

Notat

Fra: Jakob Bergmann Nielsen, Chefkonsulent, Natur- og vildtpleje samt Landbrug

Dato: 26.06.19

Vedr.: Omkostningsneutral udtagning af 100.000 ha landbrugsjord

---

Danske landmænd ansøgte i 2018 om grundbetaling på 2.580.000 hektar, dette areal fratrækkes permanent græs og permanente afgrøder, og der vil således være mulighed for at etablere vildt og bivenlige tiltag med grundbetaling på omkring 2.3 mio. hektar.

Hvis man tager udgangspunkt i Rapporten "Udvikling i Agerlandet 1954-2025" Beier, Claus; Caspersen, Ole H.; Karlsson Nyed, Patrik fra KU, kan der ud fra de otte undersøgelsesområder på hver 400 ha, der betegnes som repræsentative for det danske landskab, beregnes, at felterne indeholder en gennemsnitlig markgrænselængde på 73,38 km og 339,14 hektar marker i gennemsnit for områderne.

Dermed kan markgrænselængden pr. hektar beregnes således:

$73,38 \text{ km} / 339,14 \text{ ha} = 0,2164 \text{ km markgrænselængde/ha mark.}$

Med 2.3 mio. hektar landbrugsjord, hvor der er mulighed for at placere vildt- og bivenlige tiltag med grundbetaling, kan der altså findes 100.000 hektar til forbedring af naturindholdet i landbrugslandet ved blot at udlægge en 2 meter bred bræmme pr. løbende meter markgrænselængde.

$(100.000 \text{ ha} * 10.000 \text{ m}^2) / (2.300.000 \text{ ha} * 216,4 \text{ m/ha}) = 2 \text{ meter markbræmme}$

Med henvisning til Alastair Leakes resultater fra the Allerton Project, hvor der dokumenteres lave udbytter i markkanten og resultaterne fra Business Check, må det siges at være overvejende sandsynligt, at dette kan gøres uden tab for landmanden.

Hvis vi dertil lægger, at der findes en del arealer i landbrugslandet, som ikke har noget videre udbyttepotentiale som følge af hydrologi og jordtype, hvilket også påpeges på side 15 i rapporten om udviklingen i agerlandet fra KU, og derudover også tager de arealer i betragtning, hvor der er ukurante kiler og hjørner, er det mere end sandsynligt, at de 100.000 ha kan findes uden omkostning for landbruget.

Bræmmerne vil i praksis variere i bredde alt efter, hvor de placeres i forhold til skygge, rodpåvirkning, maskineffektivitet osv.

Hvis man tager udgangspunkt i budgetkalkulerne fra Seges, vil man hurtigt se, at der skal en meget lille nedgang i udbytte eller en mindre stigning i maskinomkostningerne til, for at landmanden ikke får sine omkostninger dækket.

Dette bekræftes også, hvis man ser på tallene i Business check planteproduktion 2018, hvor tallene for både 2017 og 2018 viser et meget beskedent resultat før EU-støtte. I 2017 finder vi det bedste resultat, som er for gruppen af bedrifter på lerjord, som også har svineproduktion. 1.364 kr. pr ha kunne denne gruppe præstere. Hvilket betyder, at en stigning på kun 30 pct. i maskin- og arbejdsomkostninger, eller et udbytte, der er 10-11 hektokilo under markens gennemsnit, er hele forskellen på, om der tjenes penge eller ej på

at drive ukurante hjørner eller områder, hvor der er et reduceret udbytte. Enten i markkanter eller i våde eller tørre dele af markerne.

Udvikling fra 2017 til 2018

Tabel 2. Udvikling i hovedresultaterne fra 2017 til 2018

		PLANTEAVLSBEDRIFTER		SVINEBEDRIFTER	
		LERJORD	SANDJORD	LERJORD	SANDJORD
Gns. kornudbytte, hkg pr. ha	2017	79	63	81	66
	2018	↓ 56	↓ 47	↓ 57	↓ 49
Fremstillingspris, kr. pr. hkg	2017	133	144	128	139
	2018	↑ 200	↑ 183	↑ 175	↑ 187
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	2017	7.288	5.601	7.309	5.891
	2018	↓ 5.835	↓ 5.516	↓ 6.282	↓ 5.348
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	2017	4.502	4.469	4.535	4.363
	2018	↓ 4.288	↓ 4.374	↑ 4.565	↑ 4.625
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	2017	882	-334	1.364	218
	2018	↓ -79	↑ -211	↓ 447	↓ -467
Jordleje fratrukket EU-støtte, kr. pr. ha	2017	1.778	906	2.162	1.511
	2018	↑ 1.782	↑ 982	↓ 1.853	↓ 1.167
Afkastningsgrad	2017	0,6	0,4	1,4	0,4
	2018	↑ 0,9	0,4	↓ -0,6	↓ -0,1

Kilde: Business Check Planter 2018.

Også grovfoderproduktionen har det svært, og de konventionelle producenter må bruge af EU-støtten for at forrente jord eller betale jordleje. Se nøgletallet rest til jordleje før EU støtte nedenfor.

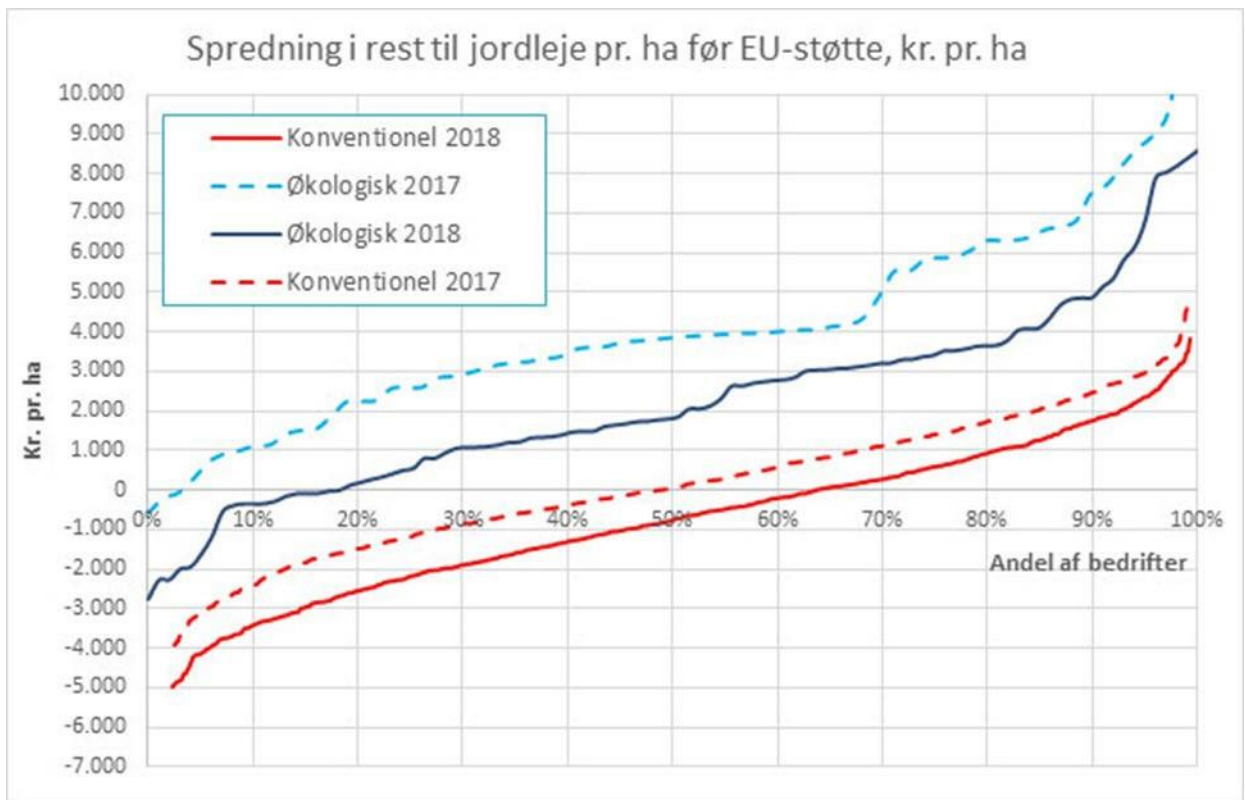
Udvikling fra 2017 til 2018

Tabel 13. Udvikling i udbytter og priser fra 2017 til 2018.

		KONVENTIONEL			ØKOLOGISK
		LERJORD	SANDJORD MED VANDING	SANDJORD UDEN VANDING	SANDJORD
Gns. kornudbytte, hkg pr. ha	2017	73	61	70	44
	2018	↓ 51	↓ 48	↓ 48	↓ 39
Fremstillingspris, kr. pr. hkg	2017	128	138	142	163
	2018	↑ 186	↑ 174	↑ 191	↑ 193
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	2017	6.247	5.209	5.057	9.596
	2018	↓ 5.149	↓ 5.184	↓ 4.952	↓ 8.297
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	2017	4.813	4.680	4.464	4.560
	2018	↑ 4.940	↑ 4.936	↑ 5.007	↑ 4.928
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	2017	318	-608	-394	4.161
	2018	↓ -844	↓ -953	↓ -1.099	↓ 2.335
Jordleje fratrukket EU-støtte, kr. pr. ha	2017	1.322	927	1.041	1.492
	2018	↓ 1.059	↓ 377	↓ 735	↓ 1.318
Afkastningsgrad	2017	1,7	-1,1	-2,0	6,1
	2018	↓ -2,3	↓ -3,0	↓ -1,1	→ 6,1

Kilde: Business Check Kvæg 2018.

Figur 1 viser, at i 2017 og 2018 havde mellem 50 og 60 pct. af de konventionelle bedrifter med salgsafgrøder et samlet underskud på at producere deres afgrøder. Det ville altså være en bedre forretning for disse producenter at braklægge eller udlægge vildt og bivenlige tiltag på mest tabsgivende dele af deres arealer.

Figur 1. Jordleje fratrukket EU-støtte for salgsafgrøder på konventionelle bedrifter og på økologiske bedrifter, vist for årene 2017 og 2018. Kilde: Landbrugsinfo Seges.